

## KÜLÖNFÉLÉK.

**Verein für Höhlenkunde in Österreich.** 1907. október 30-án alakult meg Grácban a Verein für Höhlenkunde in Österreich, eredetileg azzal a céllal, hogy a Gráctól északra fekvő, barlangokban gazdag hegységet kikutassa. Munkaköre azonban csakhamar kitágult, amennyiben a Mürztalban, Bécsben és Brünnben is akadtak szakemberek, akik a társulatba beléptek, úgy hogy a barlangkutató társaság tevékenysége már az első esztendőben átlépte az eredetileg megszabott határokat, és 1909-ben folyóiratának harmadik füzetében, már Csehországban, Morvaországban megejtett barlangkutatójáról is olvashatunk. A munkaterület később még jobban megnagyobbodott, Bajorországra, Montenegróra is kiterjedt, jelezvén egyrészt, hogy a társaság tevékenysége nem szorítkozik pusztán Ausztria területére, másrészt pedig hogy az eredetileg szerény keretek között mozgó egyesülés rövid idő alatt nagyon megizmosodott. Már 1909 elején elhatározta a társaság, hogy szakosztályokat alakít, nyomban meg is alakult a „Sektion Semmering“, mely önzetlenül s nagy önfeláldozással kutatja e terület barlangjait.

A társulat 1910. szeptember 11—18-a között rendezte Obertraunban az első osztrák barlangkutató-kongresszust (Höhlenforscherwoche), mely alkalommal a résztvevők a Dachstein barlangvilágában rendkívül fontos felfedezéseket tettek; nevezetesen felfedezték itt a földkerekség legnagyobb jégbarlangját, melynek feltárásáról a felsőausztriai tartományi gyűlés 1910. november 12-én tanácskozott. 1910-ben már elkészült több stájerországi, karintiai, salzburgi, felsőausztriai, morva- és csehországi, valamint osztrák tenger melléki barlang kutatása. 1911-ben megalakult a „Salzburg“ és „Oberösterreich“ szakosztály, s ebben az évben határozta el a társaság a Gráctól északra fekvő mint 4000 m hosszú „Lurgrotte“ teljes feltárását.

1911. szeptember 4-ére hívta össze a társulat Hallstattba az első spelaeologus-kongresszust, mely alkalommal a megjelentek a felsőausztriai barlangokat látogatták meg. A megjelentek vagy elmaradásukat kimentettek sorában találjuk József Ferdinánd főherceget, a földmivelésügyi és a közmunkaügyi miniszteriumot, Stájerország helytartóját, Linz város képviselőjét, dr. Schauer welsi polgármestert, dr. Endrip K. stuttgarti tanárt stb. stb. A kongresszus fényes lefolyása tanúságot tett a társulat tekintélyéről és munkálkodásának értékéről.

Végül megalakultak még a következő szakosztályok: „Mähren“, „Niederösterreich“, „Bosnien und Herzegowina“. A társulat tevékenysége mind nagyobb arányokat öltött, folyóirata az eredetileg turisztikai tartalmu „Mitteilungen des Vereins für Höhlenkunde in Österreich“ pedig vízrajzi, öslénytani, őstörténelmi, morphologiai, állattani és növénytani szakfolyóirattá fejlődött. Linzben megalakult az első osztrák barlangtani muzeum, most pedig e sorok írójának vezetésével, a semmeringi Spitalban van alakulóban egy második muzeum.

A társulat gráci fővezetősége, valamint a különböző szakosztályok élénk tevékenységet fejtenek ki, mely munkák kiadásában, előadások tartásában nyilvánul, amihez még az évenként megismétlődő konferenciák (Höhlenforscherwochen) is hozzájárulnak.

Örömmel üdvözöljük azt a kapcsolatot, mely a gráci barlangkutató egyesületet magyar testvértársulatához fűzi, s amely azzal, hogy a Verein für Höhlenkunde in Österreich dr. KADIĆ OTTOKÁR-t levelező tagjává választotta, remélhetőleg még szorosabbá válik.

A társulat folyóiratai a Mitteilungen (1908—1913, 14 füzet) valamint a Jahresberichte a tagok szorgos tevékenységéről, buzgóságáról tesznek tanúságot. A tagok kénytelenek munkáikat egészen önzetlenül végezni, mert a folyóiratok nyomdaköltségei jóval felülmulják a társulat segélyét.

E sorokkal magyar kollégáimnak a mi társulatunk viszonyaiba némi betekintést óhajtottam nyújtani, hogy ezzel kölcsönös viszonyunkat még szorosabbra fűzzem; annyival inkább, mert úgy folyóiratunk, mint könyvtárunk (Graz, Leechgasse 30) magyarországi szaktársainknak is rendelkezésére áll.

TEPPNER WILFRIED.

**Két új ragadozó-madár faj a Bükkhegység barlangjaiból.** A borsodi Bükk-hegység pleistocaen madárvilága két érdekes új lelettel gazdagodott. A Szeletabarlang rengeteg palaeolithje és emlőscsontmaradványa között akadt végre egy gyönyörű, csaknem sértetlen csüd is, a barlang egyetlen madárcsontja. Ez a 95 mm hosszú jobboldali csüd a *szakállas saskeselyű* (*Gypaëtus barbatus* L.) maradványa s a barlang D jelzésű főfolyósójának I. szintjéből, sárga pleistocaen agyagból került elő. Magyarország pleistocaenkorú ornisának ez az új tagja a negyedidőszakból eddig csupán a francia Lacombe és Bruniquel barlangok pleistocaenjéből volt ismeretes.

Ugyancsak új fajként jelenik meg hazánk pleistocaen ornisában a *rétisas* (*Haliaëtus albicilla* L.) is, amelyet a Puskaporosi kőfülkében talált jobboldali szárnyközépcsont (metacarpus) és két töredékben előkerült bal ulna alapján határoztam meg.

Mindkét lelet a m. kir. ornithologiai központ comparatív osteologiai gyűjteménye alapján határozott meg és az intézet ez évi évkönyvében (Aquila) szóban és fényképen behatóbb ismertetésben részesül.

LAMBRECHT KÁLMÁN dr.

## VERSCHIEDENES.

---

**Verein für Höhlenkunde in Österreich.** Im Jahre 1907 in Graz ursprünglich zu dem Zwecke gegründet, die höhlenreiche Umgebung von Graz zu erforschen, nahm derselbe in kurzer Zeit große Dimensionen an, und sein Arbeitsgebiet erstreckt sich heute bereits auf den größten Teil Österreichs. Der Verein hält auch mit der Fachsektion für Höhlenkunde der Ungarischen Geologischen Gesellschaft rege Beziehungen aufrecht, die sich in Zukunft hoffentlich noch inniger gestalten werden. Eine ausführliche Besprechung siehe im ungarischen Text auf S. 144.

WILFRIED TEPPNER.

**Zwei neue Raubvögel aus den Höhlen des Bükkgebirges.** Die pleistozäne Ornis des Borsoder Bükkgebirges ist um zwei interessante neue Funde reicher geworden. Neben den zahlreichen Paläolithen und Säugetierresten der Szeletahöhle fand sich endlich auch ein fast unversehrter Tarsus, der einzige Vogelknochen aus der Höhle. Dieser 95 mm lange, rechte Tarsus des *Bartgeiers* (*Gypaëtus barbatus* L.) stammt aus dem Horizont I des Hauptganges D, aus gelbem, pleistozänen Tone. Dieses neue Glied der pleistozänen Ornis Ungarns ist bisher aus dem Quartär lediglich aus den Höhlen Lacombe und Bruniquel in Frankreich zutage gelangt.

Ebenfalls neu für die pleistozäne Ornis Ungarns ist auch *Haliaëtus albicilla* L., der durch einen in der Felsnische Puskaporos gefundenen rechten Metacarpus und zwei fragmentare rechte Ulnen vertreten wird.

Beide Funde wurden auf Grund der komparativ-osteologischen Sammlung der kgl. ungar. ornithologischen Zentrale bestimmt und sie sollen in dem diesjährigen Jahrbuche (Aquila) der Zentrale eingehender besprochen werden.

Dr. KOLOMAN LAMBRECHT.